

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

50

Brno 2009

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 50
Volume 50

Číslo 1–2
Issue 1–2

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial Board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttka, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Petr Škrdla

Výkonná redakce
Assistant Editors

Soňa Klanicová, Marián Mazuch, Ladislav Nejman, Olga Lečbychová,
Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela

Technická redakce, sazba
Technical Editors, typography

Pavel Jansa, Ondřej Mlejnek

Software
Software

Spencer Kimball, Peter Mattis, GIMP Development Team 2008: GNU
Image Manipulation Program, 2.6.1
GRASS Development Team 2008: Geographic Resources Analysis
Support System, 6.3.0
Kolektiv autorů 2008: Inkscape, 0.46
Kolektiv autorů 2005: L^AT_EX 2_ε

Fotografie na obálce
Cover Photography

Fotografie levalloiského hrotu nalezeného při výzkumu paleolitické lo-
kality Tvarožná-Za školou. Srov. studii P. Škrdly a kol. obr. 5:1. Foto
J. Špaček.

*A foto of the Levallois point found in the Paleolithic site Tvarožná-
Za školou. See the study of P. Škrdla et. al. Fig. 5:1. Photo by J. Špaček.*

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.
Královopolská 147
612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz

Webové stránky s pokyny pro autory: <http://www.iabrno.cz/pv>

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vydáno v Brně roku 2009

Copyright ©2009 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors.

Středověk a novověk Middle Ages and Modern Times Mittelalter und Neuzeit

BLAŽOV (OKR. OLMOUC)

„Niva“. Novověk. Vápenické pece. Záchranný výzkum.

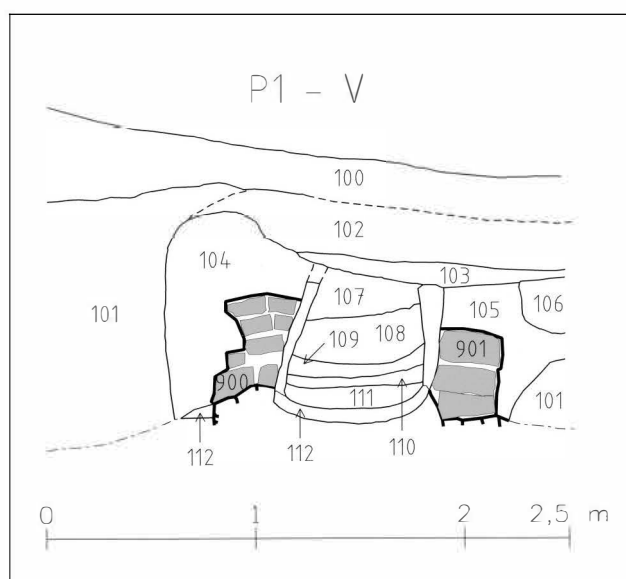
Lokalizace: poloha lokality v ZM ČR 1:10 000, list 24-21-04, rok vydání 1984, 187 mm od Z s.č. : 67 mm od J s.č.

Při výstavbě přeložky vodovodu v extravilánu obce Blažov protнула linie výkopu výrobního zařízení – vápenické pece. Objekt se nacházel v severovýchodním svahu nad nivou Blažovského potoka, který je od nálezů pece vzdálen cca 70 m jihozápadním směrem. Pec byla zkoumána ve výkopu o délce 2,6 m, šířce 1,3 m a hloubce 1,3 m, orientována byla ve směru východ–západ. Dokumentovány byly dva protilehlé profily (obr. 1, 2), v ploše byla pec z větší části zničena starším výkopem pro vodovod. Pec byla zahloubena 1,1 m do podloží a jednalo se o typ zahloubené vápenické polní pece s kameny vyplentovanými stěnami o šířce kolem 0,3 m a s vypálenou vrstvou maznicového výmazu o síle 0,12 m. Ve výplni pece se střídaly vrstvy vzniklé po opakovaných výpalech, tvořené uhlíky, vápnem a mazanicí. Pec s konkávním dnem byla zachována do výšky 0,7 m, po zániku byla překryta 0,3 m mocnou šedou jílovitou hlínou s četnými fragmenty mazanice a kamínky a svahovinou o síle 0,2 m. Sondáží bylo zjištěno, že se jedná o typ s půlkruhovým závěrem o délce min. 1,8 m.

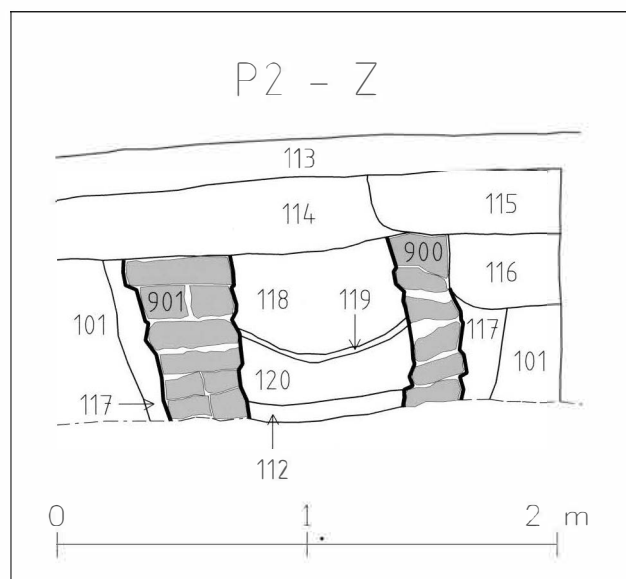
Pec ani její okolí neobsahovala žádné přímé datační nálezy, lze ji zařadit pouze podle typologie pecí zjištěných na Bouzovsku a v Javoříčském krasu. Nejmladší typy pecí z 19. stol. a počátku 20. stol. (do 1. sv. války) byly zjištěny v obcích Blažov (Navrátilova, Sloukova, Sléhova, Ženožičkova) a Kadeřín (Švecova, Žákova a Oháňkova). Typově se blíží kruhové nadzemní vápenice z lomového kamene, cihlovým pláštěm pak dochované kulturní památce z roku 1920, nacházející se v trati Rachavy v lese poblíž silnice Hvozdečko–Kovářov. Vápno z těchto pecí našlo své odbytí hlavně na Moravskotřebovsku. Vývojově starší typy pecí představují větší zahloubené polní pece s půlkruhovým závěrem bez vyzdívkou, jejichž relikty jsou dochovány v baterii v lesní trati Joklova z mole jihovýchodně od Kadeřena. Pracovně jsou tyto pece řazeny do 16.–18. stol. Nejstarší typ vápenických pecí (kruhová s maznicovým výmazem) byl prozkoumán v roce 2005 v trati „Na dolech“ u Hvozdu, podle doprovodných nálezů patří do 13.–14. stol. (Faltýnek, Šlězár, Moš 2006).

Prozkoumaná pec z trati „Niva“ u Blažova typologicky spadá do kategorie zahloubených polních pecí s půlkruhovým závěrem, s analogiemi v lesní trati Joklova z mole jihovýchodně od Kadeřena, pracovně datovaných do 16.–18. stol.

Karel Faltýnek, Pavel Šlězár

Obr. 1: Blažov. „Niva“. Řez zahloubenou polní pecí s vyplentovanými stěnami. Abb. 1: Blažov (Blazow). „Niva“. Schnitt durch den Kalkofen.

Obr. 2: Blažov. „Niva“. Řez zahloubenou polní pecí s vyplentovanými stěnami. Abb. 2: Blažov (Blazow). „Niva“. Schnitt durch den Kalkofen.

Obr. 3: Boskovice, Masarykovo náměstí, parc. č. 102. Abb. 3: Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 102.

Literatura

Faltýnek, K., Šlézar, P., Moš, P. 2006: Hvozd (okr. Prostějov). „Na dolech“. *Přehled výzkumů* 47, 231.

Resumé

Blažov (Bez. Olomouc), „Niva“. Neuzeit. Kalkofen. Rettungsgrabung.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, kostel sv. Jakuba staršího. Novověk. Krypta. Záchranný výzkum.

Při stavebních úpravách, souvisejících s opravou dlažby a krytu hrobky ve farním kostele sv. Jakuba v Boskovících, byli k otevření hrobky přivoláni pracovníci brněnského Národního památkového ústavu a Muzea Boskovicka. Ukázalo se, že v kostele jsou dvě samostatné hrobky (vstup do „nové“ hrobky se nachází ve střední části kostela v průchodu mezi lavicemi, vstup do druhé hrobky je umístěn za oltářem). Kromě pozůstatků nejméně sedmi členů rodiny Morkovských ze Zástřizl, uložených v rakvi, byly na podlaze hrobky nalezeny zbytky hedvábných tkanin – dvou praporů a železná renesanční přilba. Poslední vstup do této hrobky je podle nápisu na rakvi datován k r. 1910. Na jednom z praporů je ze zbytků celoplošné malby možné rozeznat erb rodu Morkovských ze Zástřizl, a to stříbrnou lilii na červeném poli s helmem a příkryvadly, v klenotu jsou tři pštrosí pera. Rod Morkovských ze Zástřizl byl držitelem boskovického panství v letech 1567–1691. Prapory i přilba budou odborně ošetřeny a konzervovány.

Zuzana Pančíková

Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Masaryk Platz, Kirche St. Jakob. Neuzeit. Rettungsgrabung. In die Gruft die Morkovsky von Zástřizl (1567–1691) waren zwei gemalten Fahnen und eine eiserne Sturmhaube gefunden.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, p. č. 102. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

Parcela se nachází v JV ústí Masarykova náměstí a ze zadní strany je uzavřena ulicí Plačkovou (obr. 3). Při budování základů novostavby, z důvodu havarijního stavu po demolici (narušená statika vedlejších domů řadové zástavby), byla v profilu čelní části parcely zdokumentována jáma středověkého stáří s vrstvou vypálené mazanice. V celé ploše parcely byla zjištěna mohutná požárová vrstva, ze které pochází soubor převážně neglazované keramiky, mezi nimi celé kusy nádob a půlka mlecího kamene. Větší část keramiky je možné zařadit do období kolem poloviny 15. stol. (obr. 4), malá část souboru představuje novověkou příměs.

Zuzana Pančíková

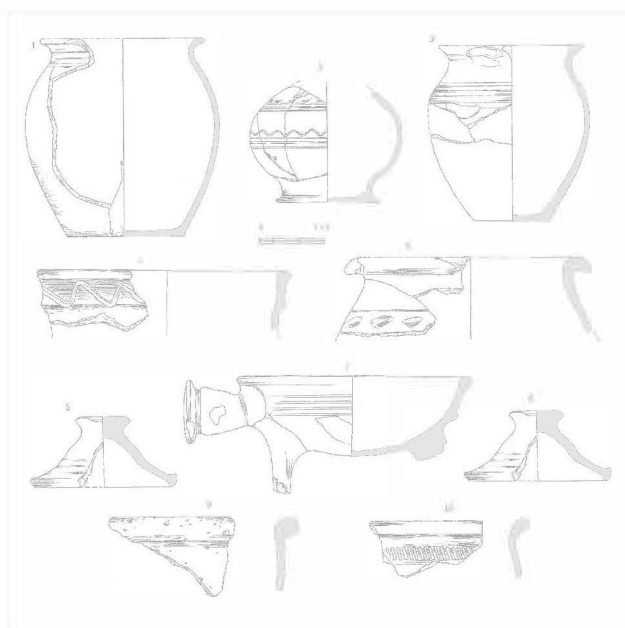
Resumé

Boskovice (Bez. Blansko), Masaryk Platz, Parz. Nr. 102, Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

BOSKOVICE (OKR. BLANSKO)

Masarykovo náměstí, p. č. 81. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V souvislosti se stavbou víceúčelového objektu na Masarykově náměstí v Boskovících (parc. č. 81) byl v místech přímo ohrožených stavebními pracemi proveden záchranný archeologický výzkum (obr. 5). Terénní část výzkumu proběhla v měsících dubnu až říjnu 2008 (obr. 7). Plošný výzkum proběhl v místech čtyř základových patek (rozměry cca 2,5 × 2,5 m) a podsklepené části novostavby (cca 7,3 × 10,4 m). Byly dokumentovány také profily

Obr. 4: Boskovice, Masarykovo náměstí, parc. č. 102. Výběr středověké keramiky. Abb. 4: Boskovice, Masaryk Platz, Parz. Nr. 102. Auswahl der Spätmittelalterlichen Keramik.